

LIETUVOS RESPUBLIKOS TEISINGUMO MINISTERIJA

Biudžetinė įstaiga, Gedimino pr. 30, 01104 Vilnius,
mob. tel. 8 600 38 904, el. p. rastine@tm.lt, <https://tm.lrv.lt>.
Duomenys kaupiami ir saugomi Juridinių asmenų registre, kodas 188604955

Lietuvos Respublikos Vyriausybei

2022-04- Nr.

TEIKIMAS DĖL NUTARIMO PROJEKTO

Teikiame Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimo „Dėl Lietuvos Respublikos Baudžiamojo proceso kodekso 106 straipsnio 3 dalies ir Lietuvos Respublikos administracinių nusižengimų kodekso 666 straipsnio 2 dalies įgyvendinimo“ projektą (toliau – Projektas).

Lietuvos Respublikos Konstitucinis Teismas 2021 m. kovo 19 d. priėmė nutarimą „Dėl Lietuvos Respublikos administracinių teisės pažeidimų kodekso 302¹ straipsnio, Lietuvos Respublikos baudžiamojo proceso kodekso 106 straipsnio atitikties Lietuvos Respublikos Konstitucijai“, kuriuo konstatavo, kad BPK 106 straipsnis tiek, kiek pagal jį asmeniui, dėl kurio priimtas išteisinamasis nuosprendis, atsižvelgiant į bylos aplinkybes, nėra atlyginamos būtinos ir pagrįstos išlaidos advokatui, prieštarauja Lietuvos Respublikos Konstitucijai. Analogiškas sprendimas priimtas ir dėl Administracinių teisės pažeidimų kodekso 302¹ straipsnio – pripažinta, kad šis straipsnis tiek, kiek jame nėra nustatyta, kad, teismui nusprendus nutraukti administracinio teisės pažeidimo bylą nenustačius administracinio teisės pažeidimo įvykio ar sudėties, asmeniui, atsižvelgiant į bylos aplinkybes, atlyginamos būtinos ir pagrįstos išlaidos advokatui, prieštaravo Konstitucijai.

Lietuvos Respublikos Seimas 2022 m. balandžio 12 d. priėmė Lietuvos Respublikos baudžiamojo proceso kodekso 106 straipsnio pakeitimo įstatymą, kurio 2 straipsnyje įgalioja Lietuvos Respublikos Vyriausybę ir teisingumo ministrą, suderinus su Lietuvos advokatų taryba, iki 2022 m. balandžio 30 d. priimti šio įstatymo įgyvendinamuosius teisės aktus. Analogiška nuostata įtvirtinta Lietuvos Respublikos Seimo 2022 m. balandžio 12 d. priimto Lietuvos Respublikos administracinių nusižengimų kodekso 666 straipsnio pakeitimo įstatymo 2 straipsnyje.

Projekto tikslas – nustatyti advokato ar advokato padėjėjo suteiktų teisinių paslaugų išlaidų atlyginimo iš valstybės, savivaldybės ar iš valstybės ar savivaldybės biudžetų neišlaikomo subjekto lėšų principus, reglamentuoti vienodą prašymų atlyginti šias išlaidas nagrinėjimo ir tokių išlaidų sumokėjimo tvarką visose valstybės ar savivaldybės institucijose bei įstaigose.

Projekte siūlomas decentralizuotas lėšų administravimo ir išmokėjimo modelis. Jis pasirinktas siekiant paskatinti visas valstybės ir savivaldybių institucijas, įstaigas priimti pagrįstus ir motyvuotus procesinius sprendimus baudžiamosiose ir administracinių nusižengimų bylose, atsakingai atstovauti valstybei ir institucijai teisme, kai tokie procesiniai sprendimai apskundžiami, įvertinti bylos perspektyvas ir dėti maksimalias pastangas, kad nebūtų didinamos bylinėjimosi išlaidos. Be to, toks atstovavimo išlaidų atlyginimo modelis nereikalauja kurti naujų įstaigų, fondų ar biudžeto programų, visos valstybės ir savivaldybių įstaigos turi žmogiškuosius ir

administracinius įgūdžius valdyti viešuosius finansus, laikantis teisės aktų reikalavimų. Šis modelis taip pat atitinka principą „arčiau žmogaus“, kadangi nereikalauja piliečiams išmanyti valstybės institucijų santvarkos ar atsakomybių, asmenys dėl išlaidų kreipsis į tą instituciją, su kuria bylinėjosi teisme, kuri dažnu atveju taip pat turės teritorinį padalinį regionuose. Taip pat šis modelis užtikrins, kad visi asmenys būtų lygūs, kadangi išlaidų atlyginimo tvarka, administruojant asmenų prašymus, bus vienoda visoms institucijoms, taip pat patogi, kadangi patvirtinama kreipimosi į instituciją forma, nustatomas aiškus prašymui administruoti reikalingų dokumentų sąrašas, nustatomi trumpi prašymo administravimo terminai.

Pažymėtina, jog šis atstovavimo išlaidų atlyginimo modelis iš esmės jau veikia kai kuriose valstybės ir savivaldybių įstaigose, kadangi nuo 2021 m. rugsėjo mėnesio jos vadovaujasi laikinąja tvarka pagal Teisingumo ministerijos parengtas rekomendacijas dėl Lietuvos Respublikos Konstitucinio Teismo nutarimo dėl atstovavimo (advokato) išlaidų atlyginimo įgyvendinimo laikinosios tvarkos. Taigi, projekte siūlomas reguliavimas yra praktikoje veikiantis, iš dalies nusistovėjęs valstybės ir savivaldybių institucijų veikloje.

Projektui įgyvendinti bus reikalingos papildomos valstybės biudžeto lėšos. Tačiau, atsižvelgiant į tai, kad išteisintų asmenų skaičius ir nutrauktų administracinių nusižengimų teisenų, kai padaryta veika neturi administracinio nusižengimo požymių, skaičius kasmet iš esmės skiriasi, jis negali būti nuspėjamas ar kitaip prognozuojamas, taip pat įvertinus ir nevienodą kiekvieno asmens patirtų išlaidų advokatui dydį, šiuo metu apskaičiuoti ir pateikti tikslų reikalingų biudžeto lėšų poreikį nėra galimybių. Konkretūs atlygintinų išlaidų advokatui dydžiai priklausys tiek nuo konkrečios bylos aplinkybių, tiek nuo atitinkamų kriterijų konkrečioje byloje įvertinimo. Pažymėtina, kad Lietuvos Respublikos teisingumo ministerija taip pat parengė Rekomendacijas dėl baudžiamosiose ir administracinių nusižengimų bylose atlygintinų išlaidų advokato ar advokato padėjėjo suteiktoms paslaugoms apmokėti, kuriose teismui, nagrinėjančiam baudžiamąją ar administracinio nusižengimo bylą, nustatomi kriterijai, pagal kuriuos teismas įvertins konkrečią atlygintinų išlaidų sumą toje byloje.

Projektu neperkeliami ir (ar) neįgyvendinami Europos Sąjungos teisės aktai.

Projektas nėra notifikuotinas Europos Komisijai pagal Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1999 m. gegužės 20 d. nutarimo Nr. 617 „Dėl Keitimosi informacija apie standartus, techninius reglamentus ir atitikties įvertinimo procedūras taisyklių patvirtinimo“ reikalavimus, kadangi nepatenka į minėtų taisyklių reguliavimo sritį.

Projektu iš esmės nėra keičiamas esamas teisinis reguliavimas, todėl numatomo teisinio reguliavimo poveikio vertinimas, vadovaujantis Numatomo teisinio reguliavimo poveikio vertinimo metodikos, patvirtintos Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2003 m. vasario 6 d. nutarimu Nr. 276, 4 punktu, neatliekamas.

Projektas atitinka Aštuonioliktosios Lietuvos Respublikos Vyriausybės veiklos programą, kuriai pritarta Lietuvos Respublikos Seimo 2020 m. gruodžio 11 d. nutarimu Nr. XIV-72.

Priėmus Projektą kitų Vyriausybės nutarimų priimti ar keisti nereikės.

Projekte nepateikiama naujų sąvokų ir jas įvardijančių terminų, todėl jis nevertintas Lietuvos Respublikos terminų banko įstatymo ir jo įgyvendinamųjų teisės aktų nustatyta tvarka.

Projektas buvo pateiktas derinti visoms Lietuvos Respublikos ministerijoms, Lietuvos Respublikos generalinei prokuratūrai, Nacionalinei teismų administracijai, Teisėjų tarybai, Policijos departamentui prie Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerijos, Lietuvos savivaldybių asociacijai, Lietuvos Respublikos švietimo, mokslo ir sporto ministerijai, Lietuvos Respublikos

sveikatos apsaugos ministerija, Lietuvos Respublikos krašto apsaugos ministerija, Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministerija, Lietuvos Respublikos užsienio reikalų ministerija, Finansinių nusikaltimų tyrimų tarnyba prie Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerijos pastabų neturėjo, Lietuvos advokatūra, suderinus pastabas, Projektui pritarė, Lietuvos savivaldybių asociacija per nustatytą Projekto derinimo su suinteresuotomis institucijoms terminą pastabų nepateikė.

Projektas taip pat buvo paskelbtas Lietuvos Respublikos Seimo teisės aktų informacinės sistemos Projektų registravimo posistemyje. Atskirų konsultacijų su visuomene nebuvo.

Projektą parengė Teisingumo ministerijos Teisinio atstovavimo grupės vadovas Ričardas Dzikovič (tel. 8 602 66 973, el. paštas: ricard.dzikovic@tm.lt) ir patarėja Dvilė Vaivadaite (tel. 8 671 88 237, el. paštas: dovile.vaivadaite@tm.lt).

PRIDEDAMA:

1. Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimo „Dėl Lietuvos Respublikos Baudžiamojo proceso kodekso 106 straipsnio 3 dalies ir Lietuvos Respublikos administracinių nusižengimų kodekso 666 straipsnio 2 dalies įgyvendinimo“ projektas, 6 lapai.
2. Suinteresuotų institucijų raštai, 39 lapai.
3. Derinimo pažyma, 6 lapai.

Teisingumo ministrė

Evelina Dobrovolska